

ỦY VIÊN

LIZ đứng ở cửa sổ, lưng quay về bà cai ngục, và nhìn mông lung ra khuôn sân nhỏ xíu phía ngoài, nàng đoán bọn tù nhân tập thể dục ở đây. Nàng đang ở trong văn phòng của một người nào đó ; có thức ăn ở trên bàn cạnh điện thoại nhưng nàng không đụng tới. Nàng cảm thấy buồn đau và một kinh khủng ; một mối về thể chất. Hai chân nàng nhức nhối, mặt cứng đờ và sưng phù vì khóc quá nhiều. Nàng cảm thấy dơ dáy và muốn tắm.

Bà cai tù lại hỏi :

— Sao cô không ăn ? Bây giờ đã xong chuyện rồi.

Bà ta nói không có vẻ gì thương xót, tựa hồ cô gái là một kẻ ngu đần khi đồ ăn có đấy mà lại không ăn.

— Tôi không đói.

Bà ta nhún vai, nhận xét :

— Cô còn một chuyến đi dài, và ở cuối đường chẳng có gì nhiều.

— Bà muốn nói sao ?

— Công nhân ở Anh Quốc đang chết đói. Bọn tư bản đề mặc cho họ đói.

Giọng bà ta đầy tự mãn. Liz định nói gì nhưng thấy

vô ích. Và lại, nàng muốn biết ; nàng phải biết, và người đàn bà này có thể kể hết cho nàng nghe.

— Đây là đâu ?

Bà ta bật cười.

— Cô không biết sao ? Cô nên bọn chúng ở ngoài kia.

Bà ta vừa gật đầu vừa chỉ về phía cửa sổ :

— Bọn chúng có thể cho cô biết đây là đâu.

— Họ là ai ?

— Bọn tù nhân.

— Tù nhân về tội gì ?

Bà ta trả lời không một chút do dự :

— Kẻ thù của Nhà Nước. Bọn do thám, sách động.

— Sao bà biết họ là gián điệp ?

— Đẳng biết, Đẳng biết rõ mọi người nhiều hơn chính họ. Cô không nghe nói thế sao ?

Bà ta nhìn nàng, lắc đầu và nhận xét :

— Người Anh ! Bọn nhà giàu đã ăn hết tương lai của các cô và bọn nhà nghèo các cô đã cho chúng đồ ăn — đó là chuyện xảy ra cho người Anh.

— Ai nói bà thế ?

Người đàn bà mỉm cười không đáp. Bà ta có vẻ tự hài lòng về mình. Liz vẫn hỏi :

— Và đây là nhà tù dành cho bọn gián điệp ?

— Đây là nhà tù dành cho những kẻ nào không nhận thức được thực tại của xã hội chủ nghĩa ; cho những kẻ nào nghĩ rằng chúng có quyền sai lầm ; cho những kẻ làm chậm bước tiến chung.

Rồi bà ta vẫn tắt kết luận :

— Cho bọn phản bội.

— Nhưng họ đã làm gì ?

— Ta không thể xây dựng chế độ Cộng sản mà không gạt bỏ chủ nghĩa cá nhân. Có không thể dự tính chương trình xây một tòa nhà lớn nếu một tên côn đồ nào đó xây cái chuồng heo của hắn trên đất của cô.

Liz nhìn bà ta sửng sốt.

— Ai nói bà nghe tất cả những chuyện này ?

Bà ta hãnh diện bảo :

— Tôi là Ủy viên ở đây. Tôi làm việc trong khám,

Liz liền tiến lại, nhận xét :

— Bà thật giỏi.

Người đàn bà trả lời một cách chua cay :

— Tôi là một công nhân. Quan niệm công nhân trí óc là loại cao hơn phải bị tiêu diệt. Không có loại, chỉ có công nhân; không có sự khác biệt giữa lao lực trí óc và tay chân. Cô không đọc Lenin sao ?

— Vậy những người trong nhà tù này đều là trí thức ?

Bà ta mỉm cười :

— Phải, chúng là bọn phản động tự cho mình là tiến bộ; chúng bảo vệ cá nhân chống lại Nhà Nước. Cô có biết Khrushchev nói gì về cuộc phản cách mạng ở Hung-gi-a-lợi không ?

Liz lắc đầu. Nàng phải tỏ ra thích thú, phải khiến bà ta nói chuyện :

— Ông ấy bảo rằng nếu đem bắn vài tên văn sĩ kịp lúc thì đã không có gì xảy ra.

Liz hỏi nhanh :

— Bây giờ họ sắp bắt ai ? Sau phiên xử ?

Bà ta thản nhiên trả lời :

— Leames, và tên Do Thái, Fiedler.

Trong một lúc Liz nghĩ mình sắp ngã nhưng tay nàng tìm được lưng một chiếc ghế và nàng cô ngồi xuống. Nàng khẽ nói :

— Leames đã làm gì ?

Người đàn bà nhìn nàng bằng đôi mắt nhỏ giảo hoạt. Bà ta có thân hình cao lớn; tóc thưa, chải ngang đầu và búi lại ở sau cái cổ to.

Mặt bà ta nặng nề, nước da nhão nhoẹt và ươn ướt. Bà ta bảo :

— Y đã giết một người gác.

— Sao vậy ?

Bà ta nhún vai, và tiếp :

— Còn tên Do-thái, y đã kết tội một đồng chí trung kiên.

Liz hỏi với vẻ nghi ngờ :

— Họ sẽ bắt Fiedler chỉ vì thế ?

Người đàn bà bình phẩm :

— Bọn Do-thái đến thế cả Đồng chí Mundt biết cách đối xử với bọn đó. Chúng tôi không cần cái giọng đó ở đây. Nếu chúng vào Đảng, chúng nghĩ là Đảng thuộc về chúng. Nếu chúng ở ngoài, chúng nghĩ là Đảng cần kết chống lại chúng. Người ta đồn rằng Leames và Fiedler âm mưu với nhau để chống lại Mundt. Có ăn cái đó không ?

Bà ta vừa hỏi, vừa chỉ vào thức ăn trên bàn. Liz lắc đầu. Bà ta tuyên bố, với một vẻ cổ làm ra miễn cưỡng.

— Thế thì tôi phải ăn. Họ đã cho cô cả một củ khoai tây. Chắc hẳn cô phải có một anh tình nhân ở nhà bếp.

Bà ta có vẻ thích thú mãi về lời khôi hài đó cho đến khi xong hết bữa ăn của Liz.

Trong nỗi bối rối ngự trị trên tâm trí Liz, trong cơn lốc của tủi nhục, đau buồn và sợ hãi, nổi bật nhất là hình ảnh khủng khiếp của Leamas mà nàng đã trông thấy lần cuối cùng trong phòng xử, ngồi cứng đờ trên ghế, mắt tránh nhìn về phía nàng. Nàng đã làm chàng thất bại và chàng không dám nhìn nàng trước khi chàng chết; không chịu cho nàng thấy sự khinh miệt, có thể là sự sợ hãi hẳn lên trên mặt chàng.

Nhưng làm sao nàng có thể làm khác hơn được? Nếu Leamas chỉ cần bảo nàng phải làm gì thôi — dù giờ đây nàng vẫn còn mơ hồ — chắc nàng đã nói dối và lừa bịp cho chàng. Bất cứ gì, chỉ cần chàng bảo nàng trước! Chắc hẳn chàng hiểu điều đó; chắc hẳn chàng hiểu rõ nàng đủ để biết rằng dù sao nàng sẽ làm bất cứ gì chàng muốn, nàng sẽ hòa hợp vào hình hài, sự sống của chàng, ý chí và cuộc đời của chàng, bóng dáng và những nỗi khổ đau của chàng, nếu nàng làm được; nàng không cầu mong gì hơn là có cơ hội được làm vậy. Nhưng nàng làm sao mà biết được nếu không có ai cho nàng hay trước, làm sao trả lời nổi những câu hỏi được ngụy trang một cách xảo quyệt đó? Hình như sự tàn hoại do nàng gây ra thật là vô cùng. Trong cơn sốt tinh thần nàng nhớ lại hồi bé đã sợ hãi biết bao khi biết rằng mỗi bước chân đi hàng ngàn sinh vật tí hon bị nghiền nát dưới bàn chân của nàng, và bây giờ, dù nàng đã nói dối hay nói thật — hay ngay cả

im lặng đi nữa — nàng cũng bắt buộc phải hủy diệt một người. Có thể là hai, vì còn có luôn cả người đàn ông Do-thái, Fiedler, người đã dịu dàng với nàng, đã cầm tay nàng và bảo nàng đi về Anh Quốc Họ sẽ bắn Fiedler ; bà ai ngục đã nói thế. Tại sao lại phải Fiedler — tại sao không phải là ông già đã hỏi nàng nhiều câu, hay là gã đàn ông tóc vàng ở hàng ghế đầu giữa các tên lính, người lúc nào cũng cười mỉm ? Mỗi khi nàng quay người, nàng lại trông thấy đầu tóc vàng mượt và khuôn mặt tên nhân và nhún nhui của y mỉm cười như mọi sự chỉ là một trò đùa lớn. Nàng ấm lòng phần nào vì thấy Leamas và Fiedler ở cùng một phe.

Nàng quay lại người đàn bà và hỏi :

— Sao mình lại đợi ở đây ?

Bà ta đẩy cái đĩa qua một bên và đứng dậy, đáp :

— Đợi chỉ thị. Họ đang quyết định xem ~~có~~ có phải ở lại không.

Liz thàng thốt hỏi lại :

— Ở lại ?

— Đó là một vấn đề chứng cứ. Fiedler có thể bị mang ra xử. Tôi đã bảo : họ nghi có sự cấu kết giữa Fiedler và Leamas.

— Nhưng chống ai ? Làm sao Leamas có thể cấu kết ở Anh Quốc được ? Làm sao anh ấy đến đây được ? Anh ấy không ở trong Đảng mà.

Người đàn bà lắc đầu, trả lời :

— Đó là điều bí mật, chỉ liên can đến Chủ Tịch Đoàn. Có lẽ tên Do-thái đã mang anh ta đến.

Liz nài nỉ, có vẻ tăng bậc trong giọng nói :

— Nhưng bà biết, bà là Ủy viên tại Khóm đường, chắc hẳn họ đã cho bà biết.

Người đàn bà trả lời một cách tự mãn :

— Có lẽ, đó là điều rất bí mật.

Chuông điện thoại chợt reo vang. Người đàn bà nhấc ống nghe lên. Sau một lúc bà ta vừa chốc nhìn Liz vừa nói vào máy :

— Dạ thưa Đồng chí Ngay bây giờ.

Đoạn bà ta đặt máy xuống, vẫn tất bartoàng :

— Cô phải ở lại. Chủ Tịch Đoàn sẽ xét trường hợp Fiedler. Trong khi chờ đợi cô sẽ ở đây. Đó là ý muốn của Đồng chí Mundt.

— Mundt là ai ?

Người đàn bà có vẻ tỉnh quái. Bà ta sửa lại :

— Đó là ý muốn của Chủ Tịch Đoàn.

Liz kêu lên :

— Tôi không muốn ở lại, tôi muốn...

Người đàn bà ngắt lời :

— Đẳng biết rõ ta hơn ta biết ta. Cô phải ở đây. Đó là ý muốn của Đẳng.

Liz lại hỏi :

— Mundt là ai ?

Nhưng nàng vẫn không được trả lời.

Một cách chậm chạp Liz theo bà ta dọc theo dãy hành lang dài vô tận, qua những cổng sắt cổ linh gác, qua những cánh cửa thép bên trong không có một tiếng động, đi xuống những cầu thang dài biên biệt, băng ngang

những khoảng sâu dưới đất, cho đến khi nàng nghĩ mình đã tới đáy sâu của địa ngục, và không ai có thể cho nàng hay Leamae sẽ chết vào lúc nào.

Nàng không rõ mấy giờ khi nghe tiếng chân bước trong hành lang ngoài xà lim. Có thể là nửa giờ chiều có thể là nửa đêm. Nàng đã thao thức nhìn mông lung vào bóng tối đen thẫm, mong chờ một tiếng động. Nàng đã không hề tưởng tượng được rằng sự im lặng lại có thể phê rợn đến thế này. Có lần nàng kêu lên, và không có tiếng vang, không có gì cả. Chỉ có ký ức và chính tiếng nói của nàng. Nàng đã mừng tượng ra âm thanh đó phá vỡ bóng tối dày đặc như một nắm tay dấm vào tảng đá. Nàng đã xê dịch hai bàn tay xung quanh khi ngồi xuống giường, và dường như bóng tối đã khiến chúng thành nặng nề, như nàng đang lặn mò dưới nước. Nàng biết xà lim nhỏ; biết nó có một cái giường mà nàng đang ngồi, một cái bồn rửa tay không có vòi nước, và một cái bàn thô kệch : nàng đã trông thấy chúng lúc mới bước vào. Rồi ánh sáng đã tàn lụi, và nàng đã chạy bỏ về chỗ có chiếc giường, đã chạm ống chân vào cạnh giường và đã đứng sững sờ run lên vì sợ. Cho đến lúc nàng nghe tiếng chân, và cửa xà lim đột ngột mở.

Nàng nhận ra y ngay, dù nàng chỉ có thể trông thấy bóng y nổi bật trong ánh đèn xanh lợt lạt của hành lang. Cái hình dáng nhanh nhẹn và tươm tất, đường nét rõ ràng của đôi má và mái tóc ngắn vàng bạc lốt phớt ánh đèn phía sau lưng y. Y nói :

— Mundt đây. Đi theo tôi ngay.

Giọng y đầy khinh miệt nhưng được hạ thấp dường như y không muốn có người nghe thấy.

Liz bỗng nhiên kinh hoàng. Nàng nhớ lại lời nói của người đàn bà cai ngục : «Mundt biết cách đối xử với bạn Do-thái». Nàng đứng cạnh giường nhìn sưng y, không biết làm gì.

Mundt bước tới và nắm lấy cổ tay nàng :

— Mau lên, đồ ngu. Mau !

Nàng đề mặc mình bị kéo ra hành lang. Hoang mang, nàng nhìn Mundt lặng lẽ khóa cánh cửa xà lim lại. Y cầm tay nàng và lời nhanh nàng đi dọc theo hành lang thứ nhất, nửa đi nửa chạy. Nàng có thể nghe tiếng rì rì của những chiếc máy điều hòa không khí ở đằng xa ; và thỉnh thoảng có tiếng chân ở những lối đi thẳng góc với hành lang của nàng. Nàng nhận thấy Mundt ngập ngừng lại còn thụt lùi lại, khi họ đến những hành lang khác, Y thường đi lên đằng trước xem cho chắc không có ai đến rồi mới ra dấu cho nàng bước tới. Dường như y tin chắc nàng sẽ đi theo y, nàng biết rõ lý do. Trông y tựa hồ y đang đối xử với nàng như với một đồng lõa.

Và bỗng nhiên y ngừng lại, thọc một cái chìa khóa vào ổ khóa của một cánh cửa kim khí dơ dáy. Nàng chờ đợi trong kinh hoàng. Y đẩy mạnh cánh cửa ra và không khí giá lạnh của một đêm Đông phủ vào mặt nàng. Y lại ra dấu cho nàng, vẫn với vẻ cấp bách, và nàng theo y bước lại nấc tam cấp xuống lối đi trải sỏi chạy ngang một vườn rau thiếu người chăm sóc.

Họ theo lối đi tới một cái công xây theo kiểu cầu kỳ

hướng ra một con đường phía ngoài. Một chiếc xe hơi đậu
ăn ngoài cổng. Đứng cạnh xe là Alec Leamas.

Mundt ngẩng nàg lại khi nàng dợm bước tới :

— Khoan đã, cô hãy đợi ở đây.

Mundt tiến lên một mình và trong một khoảng thời
gian đối với nàng như cả một thế kỷ, nàng nhìn hai người
đàn ông đứng nói chuyện nho nhỏ với nhau. Tim nàng
đập điên loạn, cả người nàng run rẩy vì lạnh và sợ. Cuối
cùng Mundt trở lại. Y nói :

— Theo tôi.

Rồi y dẫn nàng đến chỗ Leamas đứng. Hai người đàn
ông nhìn nhau một lúc. Mundt thản nhiên bảo :

— Chào mấy người. Leamas, anh chỉ là một tên ngu.
cô gái này cũng như Fiedler, đâu có đáng gì.

Và y quay đi không nói thêm một tiếng nào nữa, bước
nhanh vào bóng tối nhá nhem.

Nàng đưa tay chạm vào người chàng, và chàng hơi
xoay người đi, gạt tay nàng ra trong lúc mở cửa xe. Chàng
gật đầu ra dấu nàng lên xe, nhưng nàng ngập ngừng, thăm
thì hỏi :

— Alec, anh làm gì vậy ? Sao y đề anh đi ?

Leamas rút lên :

— Im đi; đừng nghĩ gì về chuyện đó nữa. nghe
không ? Lên đi.

— Y đã nói gì về Fiedler vậy ? Alec, tại sao y đề
mình đi ?

— Y đề mình đi là vì mình đã làm xong công việc
của mình. Lên xe mau !

Dưới sự thôi thúc của ý chí mãnh liệt của chàng, nàng lên xe và đóng cửa. Leamas lên ngồi cạnh nàng.

Nàng tiếp tục hỏi, nghi ngờ và sợ hãi gia tăng trong giọng nàng :

— Anh đã thương lượng gì với y ? Họ nói anh đã cố cấu kết với Fiedler để chống lại y. Vậy tại sao y để cho anh đi ?

Leamas đã cho nổ máy và chẳng bao lâu chiếc xe lướt nhanh trên con đường hẹp. Hai bên đường là những cánh đồng trơ trụi, đằng xa những ngọn đồi tối sẫm đều đặn, lẫn vào bóng đêm. Leamas nhìn đồng hồ nói :

— Mình còn cách Bá-linh năm tiếng đồng hồ. Mình phải đến Kopenick lúc một giờ kém mười lăm. Mình có thể đến nơi một cách dễ dàng.

Liz im lặng một hồi lâu không nói gì. Nàng nhìn qua cửa kính, dọc theo con đường vắng tanh, hoang mang trong một mê lộ của những ý tưởng chớm thành hình. Trăng tròn đã lên và bằng giá chấp chừa thành từng tấm khăn tiếm dài dọc theo những cánh đồng. Họ rẽ vào một xa lộ. Sau cùng nàng nói :

— Alec, chắc anh đã quá lo ngại cho em ? Có phải vì thế mà anh buộc Mundt cho em đi không ?

Leamas không nói gì.

— Anh với Mundt là thù nghịch kia mà ?

Leamas vẫn không nói gì. Lúc này chàng đang lái nhanh đồng hồ tốc độ chỉ 120 km. Xa lộ lộ chỗ đầy những ổ gà. Nàng nhận thấy chàng hạt đèn pha, và không thèm chớp mắt khi gặp xe cộ ngược chiều. Chàng lái một

cách hung bạo, ngã người về phía trước, khuỷu tay hằn như tì trên bánh lái. Liz bắt thẩn hỏi :

— Fiedler sẽ ra sao ?

Lần này Leamas trả lời :

— Y sẽ bị xử bắn.

Liz tiếp nhanh :

— Vậy tại sao chúng không bắn anh ? Theo lời họ nói thì anh đã âm mưu với Fiedler để chống Mundt. Anh lại còn giết một tên gác. Tại sao Mundt vẫn để anh đi ?

Leama bắt thẩn la lớn :

— Được rồi ! Anh sẽ nói em biết. Anh sẽ cho biết điều mà em không hề biết, em không mà anh cũng không. Nghe đây : Mundt là người của Luân-dôn, là điệp viên của họ; họ đã mua hãn khi hãn ở Anh Quốc. Chúng ta đang chứng kiến đoạn kết tồi bại của một điệp vụ như nhuộm nhằm cứu Mundt. Cứu y khỏi tay một tên Do-thái tài giỏi trong Cơ quan của y, vì Fiedler đã bắt đầu nghi ngờ sự thực. Họ dùng chúng ta để giết y, em thấy không, giết tên Do-thái. Giờ em đã biết hết mọi chuyện. Hãy cầu trời cứu giúp cả hai đứa mình.